

Sygn. akt I ACz 1129/18

POSTANOWIENIE

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSA Ewa Jastrzębska (spr.)
Sędziowie:	SA Anna Bohdziewicz SO del. Aneta Pieczyrak- Pisulińska

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2018 r. w Katowicach

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku pełnomocnika wyborczego Komitetu Wyborczego Ruch Ś.- Ś.

z udziałem Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska

o wydanie orzeczenia w trybie art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego

na skutek zażalenia wnioskodawcy

na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 16 października 2018r., sygn. akt II Ns 236/18

po s t a n a w i a :

1. oddalić zażalenie

2. zasądzić od wnioskodawcy na rzecz uczestnika postępowania 240 (dwieście czterdzieści) złotych z tytułu kosztów postępowania zażaleniowego.

SSA Anna Bohdziewicz SSA Ewa Jastrzębska SSO del. Aneta Pieczyrak -Pisulińska

Sygn. akt I ACz 1129/18

UZASADNIENIE

Wnioskodawca pełnomocnik wyborczy Komitetu Wyborczego Ruch Ś.-Ś. wniósł o wydanie orzeczenia w trybie art. 111 § 1 Kodeksu wyborczego domagając się:

1) zakazania uczestnikowi Koalicyjnemu Komitetowi Wyborczemu Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska rozpowszechniania informacji zawierających treści związane z kandydowaniem D. K. (1) na radnego Rady Miejskiej w Ś.;

2) przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje;

3) nakazania uczestnikowi sprostowania nieprawdziwych informacji dotyczących możliwości kandydowania D. K. (1) do Rady Miejskiej w Ś. - na własny koszt, nie później niż w ciągu 24 godzin od uprawomocnienia się orzeczenia, w (...) Telewizji Miejskiej w Ś., w (...) Ś. oraz na profilach D. K. (1) na portalu F. - poprzez wydanie oświadczenia o treści: „Koalicyjny Komitet Wyborczy Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska oświadcza, że D. K. (1), znajdujący się na liście kandydatów do Rady Miejskiej w Ś. w okręgu nr 4 na pozycji nr 1 złożył nieprawdziwe oświadczenie dotyczące swojego miejsca zamieszkania i nie jest uprawniony, aby kandydować na radnego Rady Miejskiej w Ś. w wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018r.”, przy czym oświadczenie to winno być opatrzone symbolem uczestnika, a ogłoszenie telewizyjne winno trwać nie krócej niż 30 sekund, ogłoszenie w gazecie miało być napisane w ramce czcionką minimum 13 w formacie nie mniejszym niż 1/8 strony, a posty na portalu F. miały być upublicznione do czasu ciszy wyborczej;

4) nakazania uczestnikowi wpłacenia kwoty 10.000 zł na rzecz Fundacji (...) im. (...) w Ś..

Uczestnik Koalicyjny Komitet Wyborczy Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska wniósł o oddalenie wniosku i zasądzenie od wnioskodawcy na jego rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił wniosek oraz zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestnika kwotę 240 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

W uzasadnieniu Sąd Okręgowy ustalił, że D. K. (1) jest kandydatem Koalicyjnego Komitetu Wyborczego Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska w wyborach samorządowych zarządzonych na 21 października 2018r. Według twierdzeń wnioskodawcy nie mieszka na terenie Ś.. D. K. (1) jest zarejestrowanym przez Miejską Komisję Wyborczą w Ś. jako kandydat koalicyjnego Komitetu Wyborczego Platforma. Nowoczesna Koalicja Obywatelska na radnego Miasta Ś..

Sąd Okręgowy zważył, że w rozpatrywanej sprawie żądania wniosku i przytoczona na jego poparcie argumentacja sprowadzały się do zakwestionowania biernego prawa wyborczego po stronie D. K. (1) do kandydowania do Rady Miejskiej w Ś. z uwagi na jego niezamieszkiwanie na terenie miasta Ś.. Na tej podstawie wnioskodawca domagał się zakazania uczestnikowi rozpowszechniania informacji „zawierających treści związane z kandydowaniem D. K. (1) na radnego Rady Miejskiej w Ś.”, przepadku materiałów wyborczych i opublikowania stosownego sprostowania, a także wpłaty sumy pieniężnej na rzecz organizacji pożytku publicznego. Sformułowane przez wnioskodawcę żądanie miało dla Sądu Okręgowego charakter wiążący w myśl art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., z uwzględnieniem specyficznych dla tego trybu rozwiązań, które pozwalają sądowi na działanie i orzekanie z urzędu w zakresie szerszym, aniżeli w trybie procesowym. W świetle danych udostępnianych przez (...), a włączonych do materiału dowodowego rozpatrywanego przypadku Sąd Okręgowy zauważył, iż D. K. (1) jest zarejestrowany jako kandydat do Rady Miejskiej w Ś., czego w istocie wnioskodawca nie negował. Prawdziwym jest zatem stwierdzenie, że D. K. (1) nie tylko (potencjalnie) może kandydować, lecz faktycznie jest kandydatem do Rady Miejskiej w Ś.. Zdaniem sądu pierwszej instancji informacja o kandydowaniu D. K. (1) byłaby fałszywa wówczas, gdyby osoba ta nie została w ogóle skutecznie zarejestrowana jako kandydat lub gdyby po zarejestrowaniu została skreślona z zarejestrowanej listy kandydatów przez gminną komisję wyborczą w trybie art. 436 § 1 Kodeksu wyborczego. Żadna z powyższych okoliczności na gruncie rozpatrywanej sprawy nie nastąpiła. Zarejestrowana lista kandydatów do organu gminy ma charakter dokumentu urzędowego, który korzysta z domniemania autentyczności i prawdziwości. Tożsamy przymiot przysługuje gminnemu rejestrowi wyborców, który stanowi wiodący środek potwierdzenia prawa wybierania i wybieralności (art. 18 § 5 Kodeksu wyborczego). Z kolei nieprawidłowości polegające m.in. na ujęciu w rejestrze osoby, która nie zamieszkuje stale na obszarze gminy, usuwane są w szczególnym, specjalnie skonstruowanym do tego trybie, określonym w art. 22 Kodeksu wyborczego. W świetle powyższego, w ocenie sądu pierwszej instancji poza przedmiotem niniejszego postępowania leży czynienie ustaleń co do niespełnienia przez D. K. (1) przesłanki prawa wybieralności do Rady Miejskiej w Ś. w postaci niezamieszkiwania na terenie Ś.. Niezależnie bowiem od wyniku postępowania dowodowego we wskazanym zakresie, w ramach rozpatrywania wniosku o wydanie orzeczenia wyborczego niemożliwym jest korygowanie wpisów w rejestrze wyborczym ani na liście zarejestrowanych kandydatów. Treść tych dokumentów ma zaś decydujące znaczenie dla określenia, czy dana osoba może kandydować i czy jest kandydatem w wyborach.

Oczywistym jest bowiem, iż o tym, kto może kandydować i jest kandydatem w wyborach do organu stanowiącego gminy nie przesądza samo spełnienie ustawowych przesłanek, lecz dopiero wpis danej osoby do rejestru wyborców i jej rejestracja na liście kandydatów przez właściwą komisję wyborczą. W konsekwencji, dopóki D. K. (2) figuruje na liście opublikowanej przez (...) jako kandydat na radnego Rady Miejskiej w Ś., uczestnik może jako prawdziwą podawać informację o kandydowaniu (a tym bardziej o możliwości kandydowania) wskazanej osoby. W świetle powyższych wywodów Sąd okręgowy stwierdził, że oczywistym jest to, iż nie jest nieprawdziwą informacją o możliwości kandydowania D. K. (1), gdyż ten ostatni po prostu jest kandydatem co wynika z dokumentów urzędowych. W tym stanie rzeczy Sąd pierwszej instancji uznał, że brak jest także podstaw do zakazania uczestnikowi postępowania rozpowszechniania informacji zawierających treści związane z kandydowaniem na radnego przez D. K. (1). Tak sformułowane żądanie wniosku wynikało z faktu, że w ocenie wnioskodawcy zakazane powinny być wszelkie treści związane z osobą D. K. (1) (który zdaniem wnioskodawcy nie powinien w ogóle kandydować na radnego ze Ś.). Formułując w taki sposób żądanie wniosku wnioskodawca zapomina o tym, że D. K. (1) został zarejestrowany jako kandydat na radnego i dopóki występuje w tej roli ma prawo do podejmowania agitacji wyborczej.

Na powyższe postanowienie zażalenie złożył wnioskodawca zaskarżając je w całości oraz zarzucając mu:

1) naruszenie art. 227 k.p.c. w zw. z art. 217 § 1 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. mające wpływ na treść wydanego postanowienia przez oddalenie wszystkich zgłoszonych przez wnioskodawcę wniosków dowodowych i zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego co do twierdzeń i faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w zakresie ustalenia, iż miejscem zamieszkania D. K. (3) nie są Ś.;

2) nierozpoznanie istoty sprawy przez niezbadanie materialnej podstawy żądania wniosku, zaniechanie dokonania wnikliwych i wszechstronnych ustaleń faktycznych w zakresie podnoszonych okoliczności dotyczących faktycznego miejsca zamieszkania D. K. (1);

3) naruszenie art. 520 § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie oraz art. 520 § 2 k.p.c. przez jego zastosowanie mimo braku podstaw ku temu.

Nadto skarżący zmodyfikował żądanie wniosku domagając się:

1) w punkcie 1 zakazania uczestnikowi postępowania rozpowszechniania informacji o tym, że D. K. (1) jest mieszkańcem Ś.;

2) w punkcie 3 nakazania uczestnikowi sprostowania nieprawdziwych informacji dotyczących miejsca zamieszkania D. K. (1) w Ś., na własny koszt, nie później niż w ciągu 24 godzin od chwili uprawomocnienia się orzeczenia, w (...) Telewizji Miejskiej w Ś., w (...) Ś. oraz na profilach D. K. (1) na portalu F., dostępnych pod adresami: (...)D.-K. (...)

przez wydanie oświadczenia o treści: „Koalicyjny Komitet Wyborczy Platforma.Nowoczesna Koalicja Obywatelska oświadcza, że D. K. (1), znajdujący się na liście kandydatów do Rady Miejskiej w Ś. w okręgu nr 4 na pozycji nr 1 nie jest mieszkańcem Ś.”, przy czym oświadczenie będzie opatrzone symbolem uczestnika, publikacja nastąpi w najbliższym wydaniu wymienionych pozycji prasowych i telewizji, przy czym ogłoszenie telewizyjne winno trwać nie krócej niż 30 sekund, ogłoszenie w gazecie miało być napisane w ramce czcionką minimum 13 w formacie nie mniejszym niż 1/8 strony, a posty na portalu F. miały być upublicznione do czasu ciszy wyborczej.

Nadto na podstawie art. 380 k.p.c. wnioskodawca wniósł o rozpoznanie niepodlegającego zaskarżeniu w drodze zażalenia postanowienia Sądu Okręgowego w Katowicach o oddaleniu wszystkich wniosków dowodowych wnioskodawcy co miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy.

Domagał się zmiany zaskarżonego postanowienia przez uwzględnienie wniosku w zmodyfikowanej formie oraz o zasądzenie od uczestnika na rzecz wnioskodawcy kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa advokackiego wraz z opłatą skarbową, według norm przepisanych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie

sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Domagał się też zawiadomienia o toczącym się postępowaniu, na zasadzie art. 59 k.p.c., Prokuratury (...) w K..

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie zasadne nie jest zatem skutku odnieść nie może. Wbrew podnoszonym przez skarżącego zarzutom trafnie w okolicznościach niniejszej sprawy sąd pierwszej instancji wniosek oddalił, zasadnie też obciążył wnioskodawcę kosztami postępowania.

Na wstępie odnieść się należy do zmiany żądania dokonanej przez wnioskodawcę w postępowaniu zażaleniowym. Wbrew zawartym w zażaleniu twierdzeniom nie jest to modyfikacja wniosku lecz nowe żądanie. Upřednio wnioskodawca domagał się zakazania uczestnikowi postępowania rozpowszechniania nieprawdziwych informacji zawierających treści związane z kandydowaniem D. K. (1) na radnego Rady Miejskiej w Ś. i nakazania sprostowania nieprawdziwej informacji, iż „D. K. (1) znajdujący się na liście kandydatów do Rady Miejskiej w Ś. w okręgu nr 4 na pozycji nr 1 złożył nieprawdziwe oświadczenie dotyczące swojego miejsca zamieszkania i nie jest uprawniony, aby kandydować na radnego Rady Miejskiej w Ś. w wyborach samorządowych w dniu 21 października 2018r.”, a obecnie domaga się zakazania uczestnikowi postępowania rozpowszechniania informacji, iż D. K. (1) jest mieszkańcem Ś. oraz złożenia oświadczenia, iż „D. K. (1), znajdujący się na liście kandydatów do Rady Miejskiej w Ś. w okręgu nr 4 na pozycji nr 1 nie jest mieszkańcem Ś.”.

Tymczasem z mocy art. 383kpc w zw. z art. 397§2 kpc w postępowaniu zażaleniowym nie można rozszerzyć żądania ani występować z nowymi roszczeniami. Jedynie w razie zmiany okoliczności można żądać zamiast pierwotnego przedmiotu sporu jego wartości lub innego przedmiotu, a w sprawach o świadczenie powtarzające się można rozszerzyć żądanie pozwu o świadczenia za dalsze okresy.

Wbrew podnoszonym w zażaleniu zarzutom skarżący wystąpił w postępowaniu zażaleniowym z nowymi roszczeniami, nie nastąpiła także zmiana okoliczności w rozumieniu art. 383 k.p.c., zmiana żądania była więc niedopuszczalna, dlatego też Sąd Apelacyjny oceniał rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji w odniesieniu do wniosku w jego pierwotnym kształcie.

Przechodząc do rozpoznania zażalenia wskazać trzeba, że wbrew podnoszonym w zażaleniu zarzutom sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Nie naruszył przy tym art. 227 k.p.c. ani art. 217 k.p.c., w szczególności zasadnie oddalił wnioski dowodowe wnioskodawcy albowiem nie miały one istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Rację ma sąd pierwszej instancji, iż w sprawie niniejszej żądania wniosku i przytoczona na jego poparcie argumentacja sprowadzały się do zakwestionowania istnienia po stronie D. K. (1) biernego prawa wyborczego do kandydowania do Rady Miejskiej w Ś. z uwagi na to, że w ocenie wnioskodawcy D. K. (1) nie zamieszkuje na terenie miasta Ś.. Na tej podstawie wnioskodawca domagał się zakazania uczestnikowi rozpowszechniania informacji „zawierających treści związane z kandydowaniem D. K. (1) na radnego Rady Miejskiej w Ś.”, przepadku materiałów wyborczych i opublikowania stosownego sprostowania, a także wpłaty sumy pieniężnej na rzecz organizacji pożytku publicznego. Trafnie wskazał sąd pierwszej instancji, iż jest związany żądaniem wniosku w myśl art. art. 321 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. Nawet uwzględniając specyfikę trybu dochodzenia roszczeń określonych w art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego nie można orzekać ponad żądanie zgłoszone we wniosku, zwłaszcza w sytuacji gdy wniosek jest składany przez profesjonalnego pełnomocnika, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie. Wbrew stanowisku skarżącego nawet możliwość dokonania ewentualnej korekty wadliwie sformułowanego żądania nie może prowadzić do orzekania o żądaniu innym niż zgłoszone we wniosku.

Trafnie więc sąd pierwszej instancji rozpoznał żądanie wnioskodawcy w takim kształcie w jakim zostało określone we wniosku.

Tymczasem z mocy art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego jeżeli rozpowszechniane, w tym również w prasie w rozumieniu ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe (Dz. U. poz. 24, z późn. zm.), materiały wyborcze, w szczególności plakaty, ulotki i hasła, a także wypowiedzi lub inne formy prowadzonej agitacji wyborczej, zawierają

informacje nieprawdziwe, kandydat lub pełnomocnik wyborczy zainteresowanego komitetu wyborczego ma prawo wnieść do sądu okręgowego wnioski o wydanie orzeczenia: zakazu rozpowszechniania takich informacji; przepadku materiałów wyborczych zawierających takie informacje; nakazania sprostowania takich informacji; nakazania publikacji odpowiedzi na stwierdzenia naruszające dobra osobiste; nakazania przeproszenia osoby, której dobra osobiste zostały naruszone; nakazania uczestnikowi postępowania wpłacenia kwoty do 100 000 złotych na rzecz organizacji pożytku publicznego. Zgodnie zaś z art. 109 § 1 Kodeksu wyborczego materiałem wyborczym jest każdy pochodzący od komitetu wyborczego upubliczniony i utrwalony przekaz informacji mający związek z zarządzonymi wyborami, natomiast w myśl art. 105 § 1 Kodeksu wyborczego agitacją wyborczą jest publiczne nakłanianie lub zachęcanie do głosowania w określony sposób, w tym w szczególności do głosowania na kandydata określonego komitetu wyborczego.

Z prawidłowo poczynionych przez sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych, których w tej części skarżący nie kwestionował, a mianowicie z danych udostępnionych przez (...) D. K. (1) jest zarejestrowany jako kandydat do Rady Miejskiej w Ś. i nie został skreślony z zarejestrowanej listy kandydatów przez gminną komisję wyborczą w trybie art. 436 § 1 Kodeksu wyborczego. Zarejestrowana lista kandydatów do organu gminy ma charakter dokumentu urzędowego, który korzysta z domniemania autentyczności i prawdziwości (art. 244§1 k.p.c.). Zasadnie zatem sąd pierwszej instancji przyjął, iż prawdziwe jest w związku z tym twierdzenie, że D. K. (1) nie tylko może kandydować, lecz faktycznie jest kandydatem do Rady Miejskiej w Ś.. Z uwagi na fakt, iż sąd w niniejszej sprawie rozpatrywał wnioski w trybie art. 111§ 1 Kodeksu wyborczego poza zakresem rozpoznania sądu było czynienie ustaleń co do spełnienia czy niespełnienia przez D. K. (1) przesłanki prawa wybieralności do Rady Miejskiej w Ś. w postaci zamieszkiwania na terenie Ś.. Niezależnie bowiem od wyniku postępowania dowodowego we wskazanym zakresie, w ramach rozpatrywania wniosku o wydanie orzeczenia w trybie art. 111§ Kodeksu wyborczego niemożliwe jest korygowanie wpisów w rejestrze wyborczym ani na liście zarejestrowanych kandydatów. Rację ma zatem sąd pierwszej instancji, iż dopóki D. K. (1) figuruje na liście opublikowanej przez (...) jako kandydat na radnego Rady Miejskiej w Ś., może jako prawdziwą podawać informację o kandydowaniu (a tym bardziej o możliwości kandydowania).

Zatem informacji takiej nie można wbrew zarzutom skarżącego uznać za nieprawdziwą. Brak było więc podstaw do uwzględnienia wniosku, trafnie zatem sąd pierwszej instancji wnioski oddalił.

W ocenie sądu Apelacyjnego w okolicznościach niniejszej sprawy nie ma podstaw do przyjęcia, że w sprawie jest potrzebny udział prokuratora, zatem nie było podstaw do zawiadamiania prokuratora o tyczącym się postępowaniu w myśl art. 59 k.p.c.

Trafnie także obciążył sąd pierwszej instancji wnioskodawcę kosztami postępowania. W myśl art. 520§3 k.p.c. jeżeli interesy uczestników są sprzeczne, sąd może włożyć na uczestnika, którego wnioski zostały oddalone obowiązek zwrotu kosztów postępowania poniesionych przez innego uczestnika. Niewątpliwie interesy uczestników postępowania były sprzeczne, zatem były podstawy do obciążenia wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego poniesionymi przez uczestnika postępowania.

Z tych względów zażalenie jako pozbawione uzasadnionych podstaw należało oddalić na mocy art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397§ 2 k.p.c. i art. 13 § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania zażaleniowego orzeczono na mocy art. 520§ 3 k.p.c. w zw. z § 8 ust.1 pkt 3 w i §10 ust. 2. pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2015, poz. 1804 ze zm.)

SSA Anna Bohdziewicz SSA Ewa Jastrzębska SSO del. Aneta Pieczyrak -Pisulińska